

Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde İlişkili Olan Faktörler*

Nükhet KIRAĞ**

Öz

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin mesleği seçimi ve seçerken etkili olan faktörler önemi göz ardı edilemez bir konudur. **Amaç:** Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme nedenlerini ve bununla ilişkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 49 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan “Öğrenci Bilgi Formu” ve “Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Türkçe Formu” kullanılmıştır. Veriler SPSS 17 istatistik paket programında kodlanarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler yüzdelik dağılım, Cronbach alfa, t test, Mann Whitney U testi ve Kruskall Wallis varyans analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Öğrencilerin %32.7’si 18 yaşında iken %38.8’i 19 yaşında, %28.4’ü 20 yaş ve üzerinde bulunmaktadır. %73.5’i kız iken %26.5’i ise erkektir. Öğrencilerin tamamı bekdardır. Mesleki uygunluk puanı ortalaması, cinsiyet değişkeninden etkilenmektedir ($p<.05$). YGS’den alınan puan yaşamsal neden puan ortalaması üzerinde etkili olmaktadır ($p<.05$). **Sonuç:** Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçiminde bilinçlenme düzeylerinin arttığı ve meslek seçiminde cinsiyet, YGS puanının etkili faktörler olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, Hemşirelik Mesleği, Meslek Seçimi.

Abstract

The Selection of Nursing Profession and Associated Factors

Introduction: Choosing the profession of nursing students and can not ignore the importance of the effective factors when choosing a topic. **Aim:** The research was conducted as a descriptive study to choose the profession of nursing determine factors and affect it. **Methods:** The research sample included 1st year 49 students studying in Adnan Menderes University of Söke Health Nursing Department. The questionnaire form designed by the researcher “The Student Information Form” and “Nursing Career Choice Scale Turkish Form” was used. The data were coded and evaluated by SPSS 17 statistical package program. The data were evaluated by using percentage and Chi-square, t test, Mann Whitney U test and Kruskall Wallis test. **Results:** It was determined that 32.7% at the age of 18, 38.8% 19 years old, 28.4% are over the age of 20. 73.5% female, while 26.5% were male. All students are single. The average score of professional fitness, sex is affected by variable ($p<.05$). Sex was associated with an average total scale score ($p<.05$). The average score is caused by an effect on the vital points in YGS. **Conclusion:** Students increased levels of awareness of the nursing profession and the career choices determined gender, YGS score.

Key Words: Nursing, Nursing Profession, Choice of Profession.

Geliş tarihi:23.05.2013 Kabul tarihi: 10.10.2015

Meslek; belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş olarak tanımlanmaktadır (tdk.gov.tr). Meslek (profession); bireylerin hayatını kazanmak için yaptığı kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi, becerilere dayalı etkinlikler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Yanikkerem ve ark., 2004).

Meslek seçimi, kişinin hayatı boyunca yapacağı en önemli seçimlerden biridir ve tüm yaşamını etkiler. Kişi mesleğini seçmekle yaşayacağı çevreyi, bir anlamda ekonomik durumunu ve ilişkide bulunacağı insanları da seçmiş olmaktadır. Kişinin kendisine en uygun mesleği seçebilmesi için öncelikle kendini tanıması ve meslekler hakkında çok iyi bilgi sahibi olması gerekir (Kuzgun, 2000).

Bireyin fiziksel özellikleri, özel yetenek ve ilgileri, geleceğe ilişkin planları, iletişim becerileri, duygusal ve sosyal olgunluk seviyesi, okul başarısı, çalışma alışkanlıkları iş deneyimleri, aile ve toplumsal çevrenin istek ve beklentileri, iş bulma olanağı, mesleğin geleceği, güncel ve popüler olması kişinin meslek seçimini etkileyen faktörlerdir (Binbaşıoğlu, 2004). Bireyin seçtiği meslek ilgi ve yeteneklerine hitap ediyorsa mesleki açıdan doyum alması kolaylaşır.

Bireyin hayatta mutlu olması kendi özelliklerine uygun, doyum sağlayacağı mesleği seçmesi ile yakından ilişkilidir. Kişinin ilgi duymadığı ve kendisine uygun görmediği mesleği; sadece iş bulma, para kazanma ya da başkasının beklentisini karşılama amacıyla tercih etmesi gelecekte gerek mesleki, gerekse yaşam doyumunu ve başarısını olumsuz yönde etkileyecektir (Kuzgun, 2000; Telman, 2002; Ünal ve ark., 2008).

Hemşirelik mesleğini yapacak kişilerin öğrenci olduğu hemşirelik okullarında mesleğe karşı bakış açılarının belirlenmesi ve bu konuda bilinçlendirilmesi ve mesleğin üyesi olarak çalışan hemşirelerin istekli, bilinçli birer meslek üyesi haline getirilmesi sağlanmalıdır.

Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin meslek seçiminde etkili olan faktörlerin bilinmesinin hemşirelik okullarının gelişimi ve öğretim elemanlarının yaklaşımını etkileyebileceği göz önüne alınmıştır. “Hemşirelik bölümü öğrencilerinin meslek seçiminde neler etkili olmaktadır?” sorusundan hareketle bu çalışma planlanmıştır. Bu araştırmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme nedenlerini ve bunu etkileyen faktörleri belirlemektir.

Araştırma Soruları

- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin meslek seçiminde sosyodemografik özellikler arasında fark var mıdır?
- Hemşirelik bölümü öğrencilerinin “Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği” ve alt ölçek puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

*14. Ulusal Hemşirelik Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur. **Öğretim Görevlisi, Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü E-mail: nukhetkirag@gmail.com

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme nedenlerine yönelik görüşleri ve bu görüşleri etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla bu araştırma tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, bir sağlık yüksekokulunda yürütülmüştür. Veriler öğrenim gören öğrencilerden Kasım-Aralık 2012 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma örneklemini hemşirelik bölümünde 2012-2013 döneminde araştırmaya katılmayı kabul eden, 1. sınıfta öğrenim gören 49 öğrenci oluşturmuştur. Bölümde sadece 1. sınıf öğrencileri bulunduğu için araştırmaya bu öğrenciler dahil edilmiştir. Aynı grup öğrencilerin 4. sınıfta tekrar görüşlerinin belirlenerek karşılaştırmasının yapılması planlanmaktadır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %73.5'i kız olup yaş ortalaması $19,3 \pm 1,6$ 'dır. Araştırmada yer alan öğrencilerden %51.0'i Düz Lise mezunu olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %44.9'u ilçede iken %28.6'sı ise köyde yaşadığını ifade etmişlerdir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan "Öğrenci Bilgi Formu" ve orijinali Zysberg ve Berry (2005) tarafından geliştirilen, ülkemizde Önlere ve Saraçoğlu (2010) tarafından oluşturulan "Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Türkçe Formu" kullanılmıştır.

Öğrenci Bilgi Formu

Toplam 23 sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri (*yaş, cinsiyet, medeni durum, mezun olunan lise, geldiği yerde yaşanan bölge, şu anda yaşanan yer, anne-baba eğitim durumu, anne-baba mesleği, toplam gelir düzeyi*) ve meslek seçimine ilişkin özellikleri (*okuldan beklentiler, liseden mezun olunan yıl, YGS puanı, hemşirelik tercih sırası, hemşirelik mesleğini seçme nedenleri, idealindeki meslek, bölüm değiştirme düşüncesi*) içeren sorulardan oluşmaktadır. Hazırlanan anket formu hakkında uzman görüşü alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Ön uygulama için, hazırlanan anket formu, araştırmaya katılmayan başka bir üniversitede öğrenim gören 30 hemşirelik 1. Sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda anket formuna en son hali verilmiştir.

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Türkçe Formu:

Zysberg ve Berry (2005) tarafından geliştirilen hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen nedenleri belirlemek amacıyla 2005 yılında geliştirilmiş bir ölçektir.

Özgün ölçek 20 madde ve iki alt ölçekten (Mesleki Uygunluk (11 soru) ve Yaşamsal Nedenler (6 soru)) oluşmaktadır. Mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt faktörleri için Cronbach Alfa değerleri. 86 ve. 78'dir.

Önlere ve Saraçoğlu (2010) tarafından Türk diline uyarlanmıştır. Türk diline uyarlanan ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü sonucu 20 soru için 4 üzerinden $3,69 \pm 0,19$ bulunmuştur.

Ölçeğin yapı geçerliliği ve güvenilirliği kapsamında değişkenler arasında faktör analizi yapmaya yeterli ilişki

bulunduğu sonucuna varılmıştır (Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliği. 85, Bartlett Küresellik Testi 197,0, $p < .000$). Ölçeğin yapı geçerliliğinin uygun olduğu bulunmuştur ($r = .54$, $p < .010$; $r = .91$, $p < .010$).

Ölçeğin dil geçerliliği incelemesinde farklı bir dilden çeviri sırasında ortaya çıkabilen anlaşılabilirlik sorunu ölçekte yaşanmış, S 6 ve S 16'nın faktör yükleri sırasıyla. 37 ve. 36 bulunmuştur.

Ölçeğin Türkçe formunda tüm ölçek için Cronbach $\alpha = .79$, mesleki uygunluk faktörü için Cronbach $\alpha = .77$, yaşamsal nedenler faktörü için Cronbach $\alpha = .63$ olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında S8, S9 ve S10 olmak üzere öz değeri .35'in altında bulunan 3 madde Türkçe formda çıkarılmıştır.

Ölçekte toplam ölçek ve alt ölçek puanları; katılımcıların ölçğe verdikleri puanların toplamının, ölçekteki soru sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en az puan 0'dır.

Bu çalışmada "Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Türkçe Formu"nun tüm ölçek için güvenilirlik katsayısı ise. 80, mesleki uygunluk faktörü için. 79, yaşamsal nedenler faktörü için. 93 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Değişkenleri

Bağımlı Değişken: Araştırmanın bağımlı değişkenlerini, çalışma kapsamına alınan öğrencilerin, "Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Türkçe Formu"ndan aldıkları puanlar oluşturmaktadır.

Bağımsız Değişkenler: Araştırmanın bağımsız değişkenlerini, çalışma kapsamına alınan öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü, aileyle birlikte yaşanan bölge, annesinin mesleği, babasının mesleği, YGS'den aldıkları puan aralıkları oluşturmaktadır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS 17 istatistik paket programında kodlanarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde yüzdellik dağılım, Cronbach alfa, t test, Mann whitney u testi ve kruskal wallis varyans analizi kullanılmıştır. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, $p < .05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

"Hemşirelik Mesleği Seçimi Ölçeği Türkçe Formu"nun kullanımı için ölçek yazarlarından gerekli izin elektronik posta aracılığıyla alınmıştır. Söke Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı, yararları açıklanmış, gönüllülük ilkesine özen gösterilerek sözel onamları alınmıştır. Öğrenciler anket formlarını isim belirtmeksizin doldurmuşlardır. Ölçeğin yanıtlanması 10-15 dakikalık bir süre almıştır.

Araştırmanın Sınırlılığı

Araştırma yalnızca Ege Bölgesi'nde yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapıldığından sonuçları tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez. Araştırma, yapıldığı tarih, amaca uygun olarak kullanılan veri toplama formu ve öğrencilerin verdiği yanıtlar ile sınırlıdır. Hemşirelik okulunda yer alan 1. sınıf öğrencilerinin tümü araştırmaya dahil edilse de çalışma kapsamına alınan öğrenci sayısının az olması, bu çalışmanın diğer sınırlılığıdır.

Bulgular

Araştırmaya katılanların %38.8'i 19 yaşındadır. Katılımcıların %73.5'i kız, %26.5'i ise erkektir. Katılımcıların tamamı bekârdır. Araştırmaya katılanların %51.0'i Düz Lise, %20.4'ü Sağlık Meslek Lisesi mezunudur. Katılımcı öğrencilerin %44.9'u ilçede, %28.6'sı köyde, %14.3'ü ilde ve %12.2'si büyükşehirde yaşamaktadır. Katılımcıların %28.6'sı Ege bölgesinde, %18.4'ü Akdeniz bölgesinde, %16.3'ü Marmara bölgesinde, %14.3'ü İç Anadolu Bölgesi'nde yaşamaktadır. Öğrencilerin %67.3'ü yurttan yaşamaktadır (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilerinin %44.9'unun annesi ilkököl mezunu, %6.1'inin annesi üniversite mezunudur.

Öğrencilerin %36.7'sinin babası ilkököl mezunu %14.3'ünün babası lise ve üniversite mezunudur (Tablo 1).

Katılımcıların %87.8'inin annesi ev hanımı, %6.1'inin annesi işçi olarak çalışmaktadır. Araştırmaya katılanların %14.3'ünün babası memur iken %28.6'sının ise işçi-serbest meslek ve emeklidir (Tablo 1).

Öğrencilerin %53.1'inin hanesinin aylık geliri 1000 TL ve altında iken %42.9'unun 1001-3000 TL arasında ve %4.1'inin ise 3001 TL ve üzerindedir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimine İlişkin Tanımlayıcı Özellikler

Hemşireliği Seçme Nedeni	Sayı (n)	Yüzde (%)
İdealim	13	26.5
ÖSS Puanı	1	2.0
Aile/Akraba Önerisi	2	4.1
İs Bulma Olanağı	22	44.9
İnsanlara Yardım Etme İsteği	6	12.2
Lisans Tamamlama	2	4.1
Akademik Kariyer	3	6.1
Liseden Kaç Yıl Önce Mezun Olunduğu		
1 Yıl Önce	28	57.1
2 Yıl Önce	16	32.7
3 Yıl Önce	3	6.1
4 Yıl ve Üstü	2	4.1
ÖSS Puanı		
300 Puan ve Altı	1	2
301-350 Puan Arası	30	61.2
351 Puan ve Üstü	18	36.7
Hemşireliğin Kaçınıcı Tercih Olduğu		
1-5	38	77.6
6-10	9	18.4
11-15	1	2
16 ve Üstü	1	2
İdealinizdeki Meslek		
Hemşire	17	34.7
Öğretmen	4	8.2
Doktor	10	20.4
Eczacı	2	4.1
Diyetisyen	1	2
Fizyoterapi	8	16.3
Diğer	7	14.3
Bölüm Değiştirme Düşüncesi		
Hayır	44	89.8
Evet	5	10.2
Toplam	49	100

Kız öğrencilerin mesleki uygunluk alt faktörü puan ortalaması 70.35 ± 14.5 , erkek öğrencilerin aynı alt faktör için puan ortalaması 52.31 ± 16.5 'dir. Kızların mesleki uygunluk puanı ortalaması erkeklerin mesleki uygunluk puanı ortalamasından anlamlı derecede daha yüksektir ($U:92.500, p=.001$) (Tablo 2).

Yaşamsal neden alt faktörü puanı ortalaması kız öğrenciler için 49.86 ± 17.8 , erkek öğrenciler için ise 47.82 ± 17.2 'dir ($U:215.500, p=.675$) (Tablo 2).

Kız öğrencilerin toplam ölçek puan ortalaması 63.12 ± 12.2 erkek öğrencilerin puan ortalaması ise 50.72 ± 13.1 'dir ($U:109.500, p=.005$) (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Puanlar	Cinsiyet	n	Ortalama	St. Sapma	Test	p
Mesleki Uygunluk Puanı	Kız	36	70.35	14.5	U:92.500	.001*
	Erkek	13	52.31	16.5		
Yaşamsal Neden Puanı	Kız	36	49.86	17.8	U:215.500	.675
	Erkek	13	47.82	17.2		
Toplam Ölçek Puanı	Kız	36	63.12	12.2	U:109.500	.005
	Erkek	13	50.72	13.1		

* p< .05

Mesleki uygunluk alt faktörü puan ortalaması için Ege ve Marmara bölgelerinde yaşayanların ortalamasının 72.77 ± 15.3 , Karadeniz-Akdeniz ve İç Anadolu Bölgeleri'nde yaşayanların bu alt faktöre ait puan ortalamasının 61.23 ± 16.9 , Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşayanların puan ortalaması ise 55.32 ± 13.5 'dir (KW:1.610, p=.447) (Tablo 3).

Yaşamsal neden puanı için Ege ve Marmara bölgelerinde yaşayanların ortalaması 52.05 ± 21.1 , Karadeniz-Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde yaşayanların ortalaması 48.92 ± 13.9 ve Doğu Anadolu ve Güneydoğu Ana-

dolu bölgelerinde yaşayanların ortalaması ise 41.90 ± 14 'dir. (KW:2.735, p=.255) (Tablo 3).

Öğrencilerin yaşadıkları bölgelere göre toplam ölçek puanı ortalamaları sırasıyla Ege ve Marmara bölgelerinde yaşayanların 65.45 ± 13.5 , Karadeniz-Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde yaşayanların 56.88 ± 11.7 ve Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşayanların ise 50.59 ± 11.9 'dur (KW:2.87, p=.238) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşadıkları Bölgelere Göre Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Puanlar	Yaşanılan Bölge	N	Ortalama	St. Sapma	Test	p
Mesleki Uygunluk Puanı	Ege-Marmara	22	72.77	15.3	KW:1.610	.447
	Karadeniz-Akdeniz-İç Anadolu	20	61.23	16.9		
	Doğu Anadolu-Güneydoğu Anadolu	7	55.32	13.5		
Yaşamsal Neden Puanı	Ege-Marmara	22	52.05	21.1	KW:2.735	.255
	Karadeniz-Akdeniz-İç Anadolu	20	48.92	13.9		
	Doğu Anadolu-Güneydoğu Anadolu	7	41.90	14.0		
Toplam Ölçek Puanı	Ege-Marmara	22	65.45	13.5	KW:2.87	.238
	Karadeniz-Akdeniz-İç Anadolu	20	56.88	11.7		
	Doğu Anadolu-Güneydoğu Anadolu	7	50.59	11.9		

* p< .05

Mesleki uygunluk alt faktörü için annesi ev hanımı olan öğrencilerin ortalaması 63.87 ± 17.1 , annesi herhangi bir işte çalışan veya emekli olan öğrencilerin ortalaması ise 77.73 ± 8.4 'tür. Mesleki uygunluk puanı ortalaması ile anne mesleği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U:68.000, p=.063) (Tablo 4).

Yaşamsal neden alt faktörü için annesi ev hanımı olan öğrencilerin puan ortalaması 49.42 ± 17.1 , annesi herhangi

bir işte çalışan veya emekli olan öğrencilerin bu alt faktör için puan ortalaması ise 48.61 ± 22.2 'dir (U:115.000, p=.669) (Tablo 4).

Annesi ev hanımı olan öğrencilerin toplam ölçek puan ortalaması 58.77 ± 13.8 , annesi herhangi bir işte çalışan veya emekli olan öğrencilerin toplam ölçek puan ortalaması ise 67.45 ± 8.7 'dir (U:81.000, p=.143) (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelik Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Dağılımlarına Göre Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Puanlar	Anne Mesleği	N	Ortalama	St. Sapma	Test	p
Mesleki Uygunluk Puanı	Ev Hanımı	43	63.87	17.1	U:68.000	.063
	Diğer**	6	77.73	8.4		
Yaşamsal Neden Puanı	Ev Hanımı	43	49.42	17.1	U:115.000	.669
	Diğer**	6	48.61	22.2		
Toplam Ölçek Puanı	Ev Hanımı	43	58.77	13.8	U:81.000	.143
	Diğer**	6	67.45	8.7		

* p< .05; ** Diğer: Memur, İşçi, Emekli ve Serbest Meslek

YGS'den 350 puan ve altında alan öğrencilerin mesleki uygunluk alt faktör puan ortalaması 66.77 ± 16.8 ve YGS'den 351 puan ve üzeri bir puan alan öğrencilerin aynı alt faktör için puan ortalaması ise 63.48 ± 17.3 'dir ($U:244.000, p=.468$) (Tablo 5).

Yaşamsal neden puanı için YGS'den 350 puan ve altında alanların ortalaması 53.39 ± 17.0 iken 351 puan ve üzerinde alanların ortalaması ise 42.31 ± 16.5 'dir. Yaşamsal neden puanı ortalaması ile YGS'den alınan puan aralıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulun-

maktadır ($U:170.500, p=.024$) (Tablo 5). YGS'den 350 puan ve altında alan öğrencilerin yaşamsal neden puan ortalaması, YGS'den 351 puan ve üzerinde alan öğrencilerin yaşamsal neden puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksektir ($U:170.500, p=.024$) (Tablo 5).

YGS'den 350 puan ve altında alanların toplam ölçekten aldıkları puan ortalaması 62.05 ± 14.8 , YGS'den 351 puan ve üzerinde alanların ortalaması 56.01 ± 10.1 'dir ($U:197.000, p=.089$) (Tablo 5).

Tablo 5. Hemşirelik Öğrencilerinin YGS'den Aldıkları Puan Aralıklarına Göre Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Puanlar	YGS'den Puan	Aldığı N	Ortalama	St. Sapma	Test	p
Mesleki Uygunluk Puanı	350 ve Altı	31	66.77	16.8	U:244.000	.468
	351 ve Üzeri	18	63.48	17.3		
Yaşamsal Neden Puanı	350 ve Altı	31	53.39	17.0	U:170.500	.024*
	351 ve Üzeri	18	42.31	16.5		
Toplam Ölçek Puanı	350 ve Altı	31	62.05	14.8	U:197.000	.089
	351 ve Üzeri	18	56.01	10.1		

* $p < .05$

Tartışma

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %44.9'unun iş bulabilme olanağı nedeniyle hemşirelik mesleğini tercih ettikleri görülmektedir. Ülkemizde yürütülen diğer çalışma sonuçlarına bakıldığında Ünal ve arkadaşları (2008) yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğini tercih etme nedenini %31.6 oranında sınav puanı ve %24.7 oranında kolay iş bulabilme olarak bildirmiştir (Ünal ve ark., 2008). Yılmaz ve Karadağ (2009) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin %60.2'sinin hemşirelik mesleğini iş bulma kolaylığı nedeniyle seçtiklerini saptamışlardır (Yılmaz ve Karadağ, 2009). Yurt dışında konu ile ilgili yürütülmüş çalışma sonuçları incelendiğinde, hemşirelik mesleğinin seçiminde iş garantisinin, gelir fırsatlarının öncelikli tercih nedenleri olduğu belirtilmiştir (Seago ve ark., 2006, Laisen ve ark., 2003). Cho ve arkadaşları (2010) tarafından yürütülmüş araştırmanın sonuçlarında da hemşirelik mesleğini tercih etmede iş bulabilme garantisinin en önemli neden olduğu ortaya konmuştur (Cho ve ark., 2010). Bu çalışma bulguları literatürle benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin mesleğin kendisine uygun olduğunu düşünmesi, idealindeki meslek olması gibi profesyonel meslek algısının yetersiz olduğu görülmüştür. Bu çalışma mesleğin iş bulabilme nedeniyle tercih edildiğini, öğrencilerin hemşirelik mesleğini sadece gelir getirici bir iş olarak algıladığını ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelik öğrencilerinin %77.6'sının hemşireliği ilk 1-5 tercih arasında tercih ettikleri saptanmıştır. Erkek hemşire öğrencilerle yapılan bir çalışmaya göre erkek hemşire öğrencilerin %38.5'inin ilk beşinci sırada hemşirelik bölümünü tercih ettikleri belirlenmiştir (Yılmaz ve Karadağ, 2009). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimine ilişkin yapılan bir diğer çalışmada %56.8 oranında hemşirelik tercihinin 1-5 sırada yer aldığı tespit edilmiştir (Şirin ve ark., 2008). Ünal ve arkadaşları (2008) yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %45.8'inin hemşirelik mesleğini 1-5 sırada tercih ettiği saptanmıştır (Ünal ve ark., 2008). Yurt dışında yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelik öğrencilerinin %75'inin mesleği ilk sırada tercih ettiği bildirilmiştir (Cho ve ark., 2010). Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin hemşirelik bölümü tercih sıralaması literatüre göre daha yüksek bir oranla benzerlik göster-

mektedir. Hemşirelik mesleğinin yıllara göre tercih edilir bir meslek haline gelmesinin bu sıralamada etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre kız öğrencilerin mesleki uygunluk puanı ortalaması 70.35 olarak erkeklerin mesleki uygunluk puanı ortalaması ise 52.31 olarak saptanmıştır ($p < .05$). Kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine uygunluğu ve hazır bulunmuşluğunun erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Erkek öğrenci hemşirelerle yürütülen bir başka çalışma sonucunda erkek öğrencilerin %10.8'inin mesleği tesadüfen seçtiği saptanmıştır (Yılmaz ve Karadağ, 2009). Seago ve arkadaşları (2006) yaptıkları çalışmada mesleğin erkeklerden daha çok kadına uygun bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. Hemşirelik mesleğinin toplumda kadın mesleği olarak görülmesinin erkek öğrenciler üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada YGS sonucu 350 ve altı olanların yaşamsal neden puan ortalaması, YGS sonucu 351 ve üstü olanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$). Özpancar ve arkadaşları (2008) çalışmasında öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etme nedenleri arasında %15.3 ile YGS puanı olduğunu belirtmişlerdir (Özpancar ve ark., 2008). Hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan diğer bir çalışmada tercih sebebinin %31.6 ile sınav puanı olduğu belirtilmiştir (Ünal ve ark., 2008). Yurt dışında ilgili literatür incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin %33'ünün tıp, fizyoterapi gibi diğer sağlıkla ilgili bölümlere girebilmede yeterli puanı alamadıkları için hemşirelik bölümünü tercih ettikleri belirtilmiştir (Money ve ark., 2008). Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin bulguları literatürle benzer olarak bulunmuştur. Buna göre de öğrenciler hemşirelik bölümünü sınavdan aldıkları puana uygun bir bölüm olması nedeniyle tercih etmişlerdir.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini nedenleri ve bu nedenleri etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yürütülmüş olan bu araştırmanın bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; öğrencilerin meslek seçiminde yeterli bilince sahip olmadığını göstermiştir. Öğrencilerin cinsiyet, yaşadıkları bölge ve YGS puanı ile Hemşirelik Meslek Seçimi Ölçeği ve alt faktör puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır.

Kız öğrencilerin mesleki uygunluk alt faktör puan ortalamalarında erkek öğrencilere göre anlamlı oranda daha yüksektir. Erkek öğrenciler uygun rol modellerle desteklenmelidir. Meslek algısı seminerler, grup içi tartışmalar ve bilinçlendirme eğitimleri ile olumlu yönde değiştirilmelidir.

YGS'den alınan puan meslek seçimini etkilemektedir. YGS puanı nedeni ile bölümü tercih eden öğrencilerin belirlenerek bu öğrencilerin mesleği benimsemesini sağlayacak, motivasyonu artırıcı ders ve uygulamaların müfredatta yer alması sağlanmalıdır.

Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin meslek seçimine ilişkin algılarının literatürde yer almasının hemşire eğitimcilerde yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Hemşire araştırmacılar, hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemelidir. Eğitim süresince etkileyen faktörleri göz önüne almaları ve belirli aralıklarla tekrar değerlendirmeler yapmaları yararlı olacaktır. Elde edilen veriler sonucunda deneysel araştırmaların planlanmasının ve bu yönde bilgilendirici eğitim programlarının düzenlenmesinin fayda sağlayacağı öngörülmektedir.

Kaynaklar

- Binbaşıoğlu, C. (2004). Türkiye'de mesleki rehberlik merkezlerinin kuruluşu ve okullarda mesleki rehberlik çalışmaları. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Cho, S. H., Jung, S. Y., & Jang, S. (2010). Who enters nursing schools and why do they choose nursing? A comparison with female non-nursing students using longitudinal data. *Nurse Education Today*, 30(2), 180-186.
- Kuzgun, Y. (2000). Meslek danışmanlığı (2. Baskı): Doğu Matbaacılık, (sy. 36-45). Ankara.
- Larsen, P. D., McGill, J. S., & Palmer, S. J. (2003). Factors influencing career decisions: perspectives of nursing students in three types of programs. *The Journal of Nursing Education*, 42(4), 168-173.
- Mooney, M., Glacken, M., & O'Brien, F. (2008). Choosing nursing as a career: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 28(3), 385-392.
- Seago, J. A., Spetz, J., Alvarado, A., Keane, D., & Grumbach, K. (2006). The nursing shortage: is it really about image?. *Journal of Healthcare Management*, 51(2).
- Secrest, J.A., Norwood, B.R., Keatly, V.M. (2003). I was actually a nurse: The meaning of professionalism for baccalaureate nursing students. *Journal Of Nursing Education*. 42(2):77-82.
- Şirin, A., Öztürk, R., Bezci, G., Çakar, G., Çoban, A. (2008) Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri, Dirim Tıp Gazetesi. Erişim: 10.03.2013. <http://www.frik.com.tr/tur/dirim/pdf/2008/tae/konular/makaleler/m1.pdf>. Erişim:15.02.2013. www.tdk.gov.tr.
- Telman, C. (2002). Başarıya giden yolda meslek seçimi. 2. Baskı, Şahinkaya Matbaası, (sy. 40-56). İstanbul.
- Ünal, S., Gürhan, N., Saral, E. ve ark. (2008). Hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ve hemşirelik mesleğini seçme nedenleri. İstanbul Üniversitesi *Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 16 (63), 179-187.

- Yanikkerem, E., Altınparmak, S. & Karadeniz, G. (2004). Gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörler ve benlik saygıları. *Hemşirelik Forumu*, 7(2): 61- 62.
- Yılmaz M, Karadağ G (2009). Erkek öğrenci hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor? Uluslar arası Katılımlı 12. Ulusal Hemşirelik Kongresi (Kongre Kitabı). Sivas 20-24 Ekim, 147.